

О. ХЕНРИ
МЪГЛА В САН АНТОНИО

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Аптекарят изглежда остро бледото лице, полузакрито от вдигнатата яка на палтото.

— Не ми се ще да ви дам още — каза той мнително. — Та само преди час ви продадох дванайсет таблетки морфин.

Клиентът се усмихва смутено.

— Виновни са кривите ви улици. Нямах намерение да ви безпокоя повторно, но май обърках пътя. Извинете.

Той вдига по-високо яката си и излиза бавно. Спира се под електрическия стълб на ъгъла и върти разсеяно в ръце три-четири мукавени кутийки.

— Трийсет и шест — мърмори на себе си. — Предостатъчно.

Сива мъгла е легнала тази нощ над Сан Антонио и студен страх държи за гърлото гостите на града. Ако се вярва на статистиката, три хиляди болни търсят спасение тук тази зима. Надошли са от всички краища на страната, защото великият бог Озон е предпочел да се засели между кривите крайречни улички на Сан Антонио.

Най-чистият въздух на света, да, господине! Вярно, реката се вие през целия град, но това не значи, че имаме малария, о, не, господине! Многобройните проби, извършени както от федерални, тъй и от местни експерти, показват, че нашият въздух не съдържа никакви вредни елементи — нищо друго освен озон, господине, само чист озон! Опитите с лакмусова хартия по цялото протежение на реката показаха... впрочем, това може да прочетете във всички наши проспекти. Ако ли не, всеки от нашите жители ще ви го издекламира дума подума.

Ние бихме могли да постигнем чудеса, що се отнася до климата, но времето ни е от бога дадено. В този смисъл Сан Антонио не носи никаква отговорност за студената сива мъгла, която ни връхлетя и целува в устата трите хиляди болни, а после ги предава на разпятие. В такава нощ се разсвирепяват ненаситните туберкулозни бацили, които единствено надеждата обуздава. Яките костеливи пръсти на мъглата тази нощ се омърсиха с кръв. Мнозина от поклонниците на Озон капитулираха пред врага и извърнали лице към стената, се отдадоха на онази студена, тъпа апатия, която така ужасява околните. Червените потоци на Хеморагия отнесоха не една душа, оставяйки след себе си бездиханни тела — студени и бели като самата мъгла. Някои видяха в тази атмосферна ярост призрака на немислима съблазън, която им

нашепваше колко е глупаво да поемаш въздух в дробовете си само за да го изхвърлиш след малко, и те потърсиха покой с каквото им попадне — пистолет, газ или милостивата солна киселина.

Купувачът на морфин дълго броди в мъглата и накрая се спира на малък железен мост — един от десетките в сърцето на града, под които шава малката капризна река. Задъхан, той се опира на перилото, тъй като мъглата тук е по-гъста и дебне като бандит, готов да задуши с примка всеки от трите хиляди, който си позволи да мине по този път. Раздиращата го кашлица отеква насмешливо в железните греди на моста и те звънтят, сякаш издевателстват:

„Кликети-клак! Малко хладничко, малко студеничко, господине. Но не е от нашата река! Лакмусови хартийки по цялото протежение и нищо друго освен озон. Кликети-клак!“

Човекът от Мемфис най-после се съвзема от кашлицата и забелязва на десетина крачки от себе си някаква фигура с дълго палто; облегал се на перилата, непознатият също се съвзема от поредния пристъп на кашлицата. Трите хиляди, които са нещо като франкмасони, минават без обичайните формалности и официалности. Кашлицата играе ролята на визитна картичка, а кръвохраненето — на препоръчително писмо. Човекът от Мемфис, вече справил се с кашлицата, реши да завърже разговор.

— Гудол. Мемфис. Белодобна туберкулоза. Мисля, последният стадий.

Трите хиляди пестят думите си. Всяка дума е дъх, а дъх им трябва, за да подписват чековете на лекарите.

— Хард — хрипти другият. — Хард от Толедо. Охайо. Катарален бронхит. Наближава краят, казва докторът. Дава ми четири седмици, ако полагам грижи за себе си. Ти вече получи ли си билета за там?

— Моят доктор — отвърща с известно самочувствие Гудол от Мемфис — ми обещава още три месеца.

— Ега ти разликата! — казва онзи от Толедо, като запълва с хрипове промеждутъците между думите — Какво са три месеца? Аз мисля да скъся моя срок на една седмица. Ще се тръшна на някоя дъска... на четири колела, поне да не кашлям в постелята. Ама какъв рев ще падне в кръчмите, когато тръгна за оня свят! Много често ги посещавах, откак поех този ход. Слушай, Гудол, щом... докторът вече

те е отписал, защо... не го удариш на живот... като мене, та барем да отидеш... по дяволите леко и безболезнено.

— Да го ударя на живот? — повтаря Гудол, комуто тази идея видимо допада. — Никога не съм опитвал. Мислех друго, но...

— Я да се почерпим — предлага човекът от Толедо. — Аз вече втори ден си поркам, но тая пуцина не ми действа, както преди. Гудол от Мемфис, как ти е дишането?

— Двайсет и четири.

— А температурата?

— Сто и четири^[1].

— Значи, за два дена си готов. На мене ми трябва повечко, може би седмица. Натряскай се, друже Гудол, повесели се колкото ти душа иска... После заминаваш на дълъг път... без излишни разходи и шумотевица. Ама това е курорт, здраве му кажи — много здравословен за брадата ти! Мъглата на езерото Ери ще се изгуби в тази за две минути.

— Ти спомена нещо за почерпване — напомня Гудол.

След малко двамата седят пред лъскавия бар, дали почивка на нозете си за сметка на лактите. Барманът, рус, едър, пригладен, им поднася питиетата и мигом си дава сметка, че обслужва двама от Трите хиляди. Забелязва, че единият е човек на средна възраст, добре облечен, с хлътноло лице, насечено от бръчки; другият е съвсем млад, почти момче, едва ли не само очи и палто. Барманът маскира ловко скуката, предизвикана от безбройните повторения на едно и също и подхваща здравословната сага за Сан Антонио.

— Влажна вечер, господа. Рядкост за нашия град. Има и мъглица над реката, но е напълно безвредна. Многобройните проби...

— По дяволите вашите лакмусови хартийки — хрипти онзи от Толедо. — Разбира се, не го приемайте за своя сметка.

— Само за тях слушаме. Нека си червеняят, синяят или белеят. Нас повече ни интересуват пробите на това уиски. Още по едно. Последната поръчка платих аз, Гудол от Мемфис.

Бутилката прескача ту към единия, ту към другия, но не слиза от тезгяха. Барманът наблюдава как двамата болници попиват чаша след чаша уискито и си мисли, че от такова количество биха умрели дузина каубои, а на тези двамата окоето им не мига, само следят замислено, с

печален интерес странстванията на бутилката. Това го кара да изрази опасения за последиците.

— Нищо ни няма — отвръща Толедо, — с такова уиски не можеш ни напи. Ние сме ваксинирани с уиски и рибено масло. Ако пиехте с нас, досега да са ви прибрали в участъка, а на нас тепърва ни се отваря глътка. Мммможе ли още една бутилка?

Да търсиш смърт в чашката иска много време. Трябва да се намери друг, по-бърз начин. Двамата напускат кръчмата и отново потъват в мъглата. Тротоарите са едва забележими ивици в подножията на къщите, а улиците — студени долове, които мъглата залива като порой. Някъде наблизко е мексиканският квартал. По мъглата, сякаш по проводник се носят звън на китара и размекващият глас на някаква сеньорита.

*En las tardes sombrillos del ivierro
En el prado a Marar me reclino
Y maldigo mi fausto destino —
Una vida la mas infeliz.*

Двамата не разбират текста — нито Толедо, нито Мемфис. Но какво са на този свят едни нищо и никакви думи? Музиката разкъсва душата на търсеците Nerenthe^[2] и подбужда човека от Толедо да каже:

— Ох, тези мои дечица, питам се... По дяволите, господин Гудол от Мемфис, това уиски не ни стигна. И стига с тая музика, моля! Кара те да забравиш това, което не бива да помниш.

Тук Хърд от Толедо измъква джобния си часовник и казва:

— Ама и аз съм един! Съвсем забравих. Бях се уговорил с едни приятели да се срещнем в единайсет и да се замъкнем до изворите в Сан Педро. Едно приятелче от Ню Йорк, аз и две мадами — сестрите Кастильо от „Рейнгелдър Гардън“. Това приятелче е късметлия — единият му дроб е съвсем здрав и ще изкара още година. Хем има сума пари. И плаща всичко. Не мога да изпусна този купон. Жалко, че не можеш да дойдеш с нас. Е, сбогом, Гудол от Мемфис.

Той изчезва зад ъгъла, захвърлил без угризения това познанство, както правят всички смъртни, защото когато човек усеща приближаването на края, на преден план излизат егоизмът и

себелюбието му. Но ето че той се връща и през мъглата долита гласът му:

— Хей, Гудол от Мемфис! Ако ме изпревариш, кажи им там, че и Хърд идва скоро. Хърд от Толедо, щат Охайо.

С тези думи изкусителят на Гудол го зарязва. Младежът не изразява недоволство или съжаление, гони го кашлицата и когато тя отминава, той се запилява по някаква улица, чието име нито знае, нито иска да знае. По едно време погледът му попада на въртящи се врати и той чува звуци на духови и струнни инструменти. Двама души влизат вътре и той ги последва. Има нещо като преддверие, богато украсено с палми, кактуси и олеандри. На мраморни масички седят хора, на които келнерите безшумно поднасят бира. Всичко тук е подредено, чисто, унило и весело — развлечение по немски. Вдясно от входа се вижда стълбище. Някакъв човек в подножието му протяга ръка. Гудол протяга на свой ред своята, пълна с монети и човекът си отбира една. Гудол се качва по стълбата и вижда две галерии, които минават от двете страни на концертна зала, разположена в дъното на сградата и отвъд преддверието, в което той влезе. Галериите са разделени на сепарета или ложи с леки дантелени завеси пред входа на всяка, които им придават интимен характер.

Гудол се движи безцелно по пътеката, която свързва тези пикантно дискретни убежища и вижда в едно от тях млада жена, която седи сама в замислена поза. Младата жена вижда приближаващия се Гудол. Тя му се усмихва и той замира на място, после тя го кани и той влиза нерешително и сядва на стола до нея. Между двата стола има масичка.

Гудол е само на деветнайсет години. Жестоката богиня Охтика бележи някои с печата на красотата, преди да ги погуби, и Гудол е един от тях. Опасната червенина, която пламти на бузите му, придава особено очарование на въздушното му лице. Той има заречения поглед на човек, който съзнава, че е обречен. Никому не е дадено да знае орисията си, затуй всеки се плаши да повдигне завесата над нея.

Младата жена е добре облечена и излъчва изключително женствена и много нежна хубост; и едно очарование — очарованието на Ева, — което едва ли някога ще повехне.

Как двамата намериха пътя към добро разбирателство не е важно. Важното е, че го намериха лесно, тъй както им бе подсказано от

обстоятелството.

Бутонът на преградата на сепарето от време на време предава сигнал и при всеки сигнал келнерът се появява и изчезва.

Замислената хубавица не желае вино; двете ѝ дебели руси плитки падат почти до пода; нейният род явно води началото си от Лорелай. И тъй келнерът носи бира — пенлива, студена, зеленикаво-златиста. Оркестърът свири „О, Рахил...“ Дватамата млади вече са се поопознали. Тя го нарича „Уолтър“, а той нея — „госпожица Роза“.

Езикът на Гудол се развързва и той ѝ разказва всичко за себе си, за родната си къща в Тенеси — стария дом с колони под сянката на дъбовете, за конете, за излизането на лов; за всички свои приятели, та дори за билетата и за чемширите покрай алеите. За идването си на юг заради климата с надеждата да се спаси от своя наследствен враг — охтиката. За това, как три месеца е живял в едно ранчо; за лова на елени, за гърмящите змии, за безгрижния живот в каубойския лагер. После за пристигането си в Сан Антонио, където един голям специалист му е дал да разбере, че дните му са преброени. И накрая за тази нощ, когато мъглата с мъртвешката си ръка го е стиснала за гърлото и е сломила духа му и той е тръгнал да търси пристан между нейните оловни вълни.

— Тази неделя не получих писмо от къщи — обясни ѝ той — и съвсем се разкапах. Знам, че краят е близък и вече ми омръзна да чакам. Тръгнах да купувам морфин от всяка аптека, чийто собственик се съгласяваше да ми отпусне поне няколко таблетки. Събрах трийсет и шест и се готвех да се прибера и да ги изгълтам, но срещнах на моста един чудак, който ми пусна нова муха.

Гудол хвърля на масата мукавената кутийка.

— Сложих ги всичките тук.

Като истинска жена госпожица Роза би трябвало да отвори кутията, разбира се, и да потрепери при вида на невинните наглед таблетки.

— Ужасно! Все пак не мога да повярвам, че тези бели хапченца могат да убият човек.

О, могат, и още как! Той знае много добре. Девет грана морфин! Дори половината е достатъчно.

Госпожица Роза иска Гудол да ѝ разкаже за господин Хърд от Толедо и той задоволява любопитството ѝ. Тя се смее простодушно

като дете.

— Какъв смешен човек! Но разкажете ми още нещо за вашия дом, за сестрите си, Уолтър. Вече зная достатъчно за Тексас, тарантулите и каубоите.

Тази тема сега е много близка до сърцето му и той отново ѝ разказва за родния си дом, с прости думи разкрива нежните, но здрави връзки, които свързват изгнаника с бащината стряха. В спомените си той много често се връща към една от сестрите си — Алис.

— Тя прилича на вас, госпожице Роза — казва той. — Може да не е толкова красива, но е добра, мила и приятна като вас...

— Хайде стига, Уолтър — прекъсва го госпожица Роза. — Разкажете сега нещо друго.

Ала върху стената отвън пада нечия сянка, последвана от едра, лекостъпа, добре облечена мъжка фигура, която застава за миг пред дантелената завеса и отминава. Непосредствено след това влиза келнерът с бележка в ръка.

— Господин Ролф помоли...

— Кажете на Ролф, че съм заета.

— Не знам на какво се дължи това — казва Гудол от Момфис, — но сега се чувствам доста по-добре. Преди час мечтаех да умра, госпожице Роза, но след като ви срещнах, никак не ми се умира.

Младата жена заобикаля масичката, прегръща го с една ръка и го целува по бузата.

— Ти трябва да живееш, момчето ми — казва тя. — Зная, виновна за всичко е тази гнусна мъгла. Тя е смазала духа ти... и моя донякъде. Но я погледни!

С бързо движение тя дръпва завесата. На отсрещната стена има прозорец и, о чудо! Мъглата се е разнесла. Благодетелната луна отново плава по бездънното синьо небе. Покриви, балкони и камбанарии проблясват като седеф. Сияйният небесен свод се отразява в реката, която ту се вие долу между къщите, ту изчезва, ту се появява отново. Утрото ще донесе ясен ден — свеж, бодър и радостен.

— Как може да се говори за смърт, когато светът е тъй чудесен! — възкликва госпожица Роза и слага ръка на рамото му. — Ще ми направиш ли едно удоволствие, Уолтър? Прибери се у дома, отдъхни и си кажи: „Аз трябва да оздравея!“ И удръж думата си.

— Щом вие го искате, ще го сторя — усмихва се младежът.

Келнерът носи пълни чаши. Не, те още не звънват, но ще потрябват. Нека ги остави. Последна прощална чаша. Госпожица Роза казва:

— За твое здраве, Уолтър.

Той отговаря:

— За скорошната ни среща.

Очите му вече не гледат в пустотата, те виждат победата над смъртта. Тази нощ той е стъпил в нова, непозната страна. Вече е готов да си върви.

— Лека нощ — казва тя.

— Никога не бях целувал жена — признава той. — Само сестрите си.

— Ти още не си целувал — смее се тя. — Аз те целунах, за лека нощ.

— Кога ще се видим? — пита той.

— Ти ми обеща да се прибереш у дома — бърчи вежди тя. — И да оздравееш. Възможно е да се видим скоро. Лека нощ.

Той се помайва с шапка в ръка. Тя се усмихва широко и го целува още веднъж — този път по челото. Изпраща го с поглед по пътеката и се връща на масата си.

На стената отново пада онази сянка. Този път едрият лекостъп мъж дръпва завеската и наднича вътре. Очите на госпожица Роза срещат неговите и така, кръстосали оръжие, те половин минута водят мълчалива битка. После едрият мъж пуска завесата и си отива.

Изведнъж оркестърът млъква и някъде от съседните ложи долита нечий силен самодоволен глас. Явно някакъв местен гражданин угощава току-що пристигнал гост на града. Госпожица Роза се обляга на стола си и се усмихва на думите, които дочува:

— Най-чистият въздух на света... лакмусова хартия по цялото протежение... нищо вредно... нашия град... само озон... чист озон.

Келнерът се връща за подноса и чашите. При влизането му госпожица Роза смачква в шепата си празна мукавена кутийка и я запраца в ъгъла. И с фуркета за шапката си бърка нещо в чашата.

— Какво става, госпожице Роза — казва той с културно фамилиарен тон, — до разсъмване има още много време, а вие вече слагате сол в бирата си.

[1] Сто и четири по Фаренхайд, а по Целзий — 40 градуса. —
Б.пр. ↑

[2] Nerenthe (англ., поет.) — вълшебна напитка на забравата. —
Б.е.р. ↑

Публикуван в „Космополитен“, октомври 1912 г. Вероятно е написан през 1904 г. или скоро след първите успехи на О. Хенри в Ню Йорк.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.